

Factors Affecting the Political Awakening of Citizens in Khok Charoen District, Lopburi Province

Anuwat Onnom (Anuwatdhanavinyu)¹

Received: April 03, 2025

Revised: September 25, 2026

Accepted: September 26, 2026

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of political awareness among citizens in Khok Charoen District, Lopburi Province; 2) to investigate the relationship between Suppurisadhamma 7 and the political awareness of citizens in Khok Charoen District; and 3) to study guidelines for promoting political awareness of citizens in Khok Charoen District based on Sappurisadhamma 7. This study was a mixed-methods research. For the quantitative research, the population consisted of 19,431 citizens aged 18 and older. The sample size was determined using Taro Yamane's formula with a margin of error of 0.05, resulting in a minimum sample of 392. Data were collected from 395 citizens selected through multi-stage sampling. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.60 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.857. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's correlation coefficient. The qualitative research involved in-depth interviews with 20 key informants selected via purposive sampling, and the data were analyzed using

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author e-mail: anuwatonnom@gmail.com, Tel.06 3910 7651

content analysis. The research findings revealed that 1) the factors regarding political awareness of citizens in Khok Charoen District based on Sappurisdhamma 7 were overall at a high level ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.25), and the factors regarding political awareness were also overall at a high level ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.28); 2) Sappurisdhamma 7 showed a positive correlation with the factors of political awareness of citizens, overall at a moderate level, with statistical significance at the .01 level ($r = .501$); and 3) guidelines for promoting political awareness of citizens included political parties should possess clear, transparent goals and policies that prioritized the public interest; election candidates should demonstrate virtue, a public service mindset, problem-solving capabilities, and an understanding of the community; politicians should implement policies that were practically feasible; and the mass media should present information accurately, impartially, and ethically.

Keywords: political awareness, political factors, Sappurisdhamma

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนใน อำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

พระอนุวัต อนุวาทณวินัญญ (อ่อนน้อม)¹

Received: April 03, 2025

Revised: September 25, 2026

Accepted: September 26, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ และ 3) ศึกษาแนวทางส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณมีประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 19,431 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ 392 คน และเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60–1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.857 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 รูป/คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.25) และปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชมหาวิทยาลัย,

Corresponding author e-mail: anuwattonom@gmail.com, Tel.06 3910 7651

($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.28) 2) หลักสัปปุริสธรรม 7 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .501$) และ 3) แนวทางส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมือง ได้แก่ พรการการเมืองควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม ผู้สมัครควรมีคุณธรรม ความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบ นโยบายควรสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสามารถปฏิบัติได้จริง การหาเสียงควรนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสื่อมวลชนควรนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง เป็นกลาง และยึดมั่นในจรรยาบรรณ

คำสำคัญ: การตื่นตัวทางการเมือง, ปัจจัยทางการเมือง, สัปปุริสธรรม 7

บทนำ

เหตุการณ์รัฐประหารในปี พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2557 สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งทางการเมืองของไทยในช่วงเวลาดังกล่าว โดยการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกับการรัฐประหาร พ.ศ. 2549 และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกลไกทางการเมือง การออกแบบสถาบัน และการใช้กฎหมายที่ส่งผลต่อสิทธิ เสรีภาพ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (กองบรรณาธิการ, 2567) สถานการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของบริบททางการเมืองไทย และความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 50 (7) กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ นอกจากนี้ หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 78 กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดบรรดาที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน ขณะเดียวกัน มาตรา 45 บัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่กฎหมายบัญญัติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560, 2560)

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 จังหวัดบุรีรัมย์แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 5 เขตเลือกตั้ง เพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้ง พ.ศ. 2562 จำนวน 1 เขต โดยเขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วยอำเภอโคกเจริญ อำเภอหนองม่วง อำเภอสระโบสถ์ และอำเภอโคกสำโรง (ยกเว้นตำบลห้วยโป่งและตำบลหลุมข้าว) สำหรับอำเภอโคกเจริญแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 ตำบล และมีผู้มีสิทธิเลือกตั้งรวมทั้งสิ้น 19,250 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2567)

เมื่อพิจารณาข้อมูลการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางการเมืองประการหนึ่งที่สามารถใช้ประกอบการศึกษาการมีส่วนร่วมและความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ พบว่า ตำบลวังทองมี 7 หมู่บ้าน 3 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,131 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,555 คน คิดเป็นร้อยละ 72.97 ตำบลโคกเจริญมี 12 หมู่บ้าน 9 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 5,750 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 3,986 คน คิดเป็นร้อยละ 69.32 ตำบลหนองมะค่ามี 12 หมู่บ้าน 5 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,564 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,778 คน คิดเป็นร้อยละ 69.34 ตำบลโคกแสมสารมี 8 หมู่บ้าน 5 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,780 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,918 คน คิดเป็นร้อยละ 68.99 ขณะที่ตำบลยางรากมี 12 หมู่บ้าน 10 หน่วยเลือกตั้ง มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 6,025 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 4,010 คน คิดเป็นร้อยละ 66.56 ซึ่งเป็นสัดส่วนต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตำบลอื่นในอำเภอโคกเจริญ (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2567)

ขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นการเลือกตั้งที่มีความสำคัญและใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 พบว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในพื้นที่ทั้ง 5 ตำบลของอำเภอโคกเจริญมีสัดส่วนการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งแตกต่างกัน โดยตำบลโคกเจริญมี 12 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 5,628 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 4,550 คน คิดเป็นร้อยละ 80.85 ซึ่งเป็นสัดส่วนสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ตำบลวังทอง มี 9

หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,075 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,612 คน คิดเป็นร้อยละ 77.69 ตำบลหนองมะค่า มี 12 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,538 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,946 คน คิดเป็นร้อยละ 76.67 ตำบลยางราก มี 12 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 5,826 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 4,044 คน คิดเป็นร้อยละ 69.41 และตำบลโคกแสมสาร มี 8 หมู่บ้าน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 2,749 คน และมีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวน 1,635 คน คิดเป็นร้อยละ 59.48 ซึ่งเป็นสัดส่วนต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับตำบลอื่นในอำเภอโคกเจริญ (คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ, 2564)

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า สัดส่วนการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชนในแต่ละตำบลของอำเภอโคกเจริญมีความแตกต่างกัน ทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งนี้ การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนอาจเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายประการ โดยสุมาลี บุญเรือง (2565) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป ประกอบด้วย 1) สถาบันการกล่อมเกลางานการเมือง เช่น สถาบันการศึกษาและกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีบทบาทในการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ ทศนคติ และกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมือง 2) คุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้งและการเข้าถึงประชาชน 3) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง 4) นโยบายของพรรคการเมือง 5) พรรคการเมืองที่ผู้สมัครสังกัด และ 6) อิทธิพลของสื่อที่มีบทบาทต่อการรับรู้ข่าวสารและกระตุ้นความสนใจทางการเมืองของประชาชน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ครอบคลุมและทั่วถึง ระบบอุปถัมภ์และกลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนข้อจำกัดในการเข้าถึงสื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของประชาชน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนวทางส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามวิถีประชาธิปไตยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

3. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญตามหลักสัปปุริสธรรม 7

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods research) ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ ประชาชนอายุ 18 ปีขึ้นไปในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี จำนวน 19,431 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ, 2566) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 395 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 (Yamane, 1973) และสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองตามหลักสัปปุริสธรรม 7 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมือง และ 4) ข้อเสนอแนะ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีค่า IOC ระหว่าง 0.60–1.00 และทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.857 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 รูป/คน แบ่งเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน 2) ผู้นำทางศาสนา 2 รูป 3) ผู้แทนทางการปกครอง 2 คน 4) ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน 4 คน 5) กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง 3 คน 6) นักการเมือง 3 คน และ 7) ผู้แทนประชาชน 4 คน เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์แนวทางการสร้างการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนตามหลักสัปรีศธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.25) ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.28) ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรีตามหลักสัปรีศธรรม 7 โดยภาพรวม

(n=395)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองตามหลักสัปรีศธรรม 7	ระดับความเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1) ธัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ)	4.36	0.35	มาก
2) อตถัญญตา (การรู้จักผล)	4.35	0.51	มาก
3) อัตตัญญตา (การรู้จักตน)	4.34	0.63	มาก
4) มัตตัญญตา (การรู้จักประมาณ)	4.33	0.35	มาก
5) กาลัญญตา (การรู้จักกาลเวลา)	4.28	0.32	มาก
6) ปริสสัญญตา (การรู้จักชุมชน)	4.29	0.31	มาก
7) ปุคคลปโรปรัญญตา (การรู้จักบุคคล)	4.29	0.34	มาก
รวมเฉลี่ย	4.32	0.25	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ตามหลักสัปรีศธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ธัมมัญญตา (การรู้จักเหตุ) ($\bar{X} = 4.36$, S.D.= 0.35) รองลงมา คือ อตถัญญตา (การรู้จักผล) ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กาลัญญตา (การรู้จักกาลเวลา) ($\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.32)

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ในภาพรวม

(n=395)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี	ระดับความเห็น		ความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร	4.35	0.59	มาก
2. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร	4.23	0.35	มาก
3. ด้านพรรคการเมือง	4.27	0.36	มาก
4. ด้านนโยบาย	4.25	0.37	มาก
5. ด้านสื่อมวลชน	4.27	0.36	มาก
รวมค่าเฉลี่ย	4.27	0.28	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.59) รองลงมา คือ ด้านพรรคการเมืองและด้านสื่อมวลชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.35)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปปุริสธรรม 7 กับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .501$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบรายด้าน พบว่า บุคคลปโรปรัญญตา (การรู้จักบุคคล) (X7) กับด้านพรรคการเมือง (Y3) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = .540$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รองลงมา คือ บุคคลปโรปรัญญตา (การรู้จักบุคคล) (X7) กับด้านนโยบาย (Y4) ($r = .493$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอตัตัญญตา (การรู้จักตน) (X3) กับด้านสื่อมวลชน (Y5) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด ($r = .002$)

3. แนวทางในการสร้างการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 พบว่า 1) ด้านพรรคการเมือง ควรมีอุดมการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจน โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รับฟังความคิดเห็น และคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม 2) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ควรมีความซื่อสัตย์สุจริต มี

จริยธรรม มีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็น และเสนอแนวทางที่สามารถปฏิบัติได้จริง 3) ด้านนโยบาย ควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชน มีความเหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 4) ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ควรนำเสนอข้อมูลและนโยบายอย่างถูกต้อง โปร่งใส ใช้ภาษาที่สร้างสรรค์และเข้าใจง่าย เปิดโอกาสให้ประชาชนซักถามและแสดงความคิดเห็น ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบการเลือกตั้ง และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน และ 5) ด้านสื่อมวลชน ควรนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง เป็นกลาง และรอบด้าน เปิดพื้นที่สำหรับความคิดเห็นที่หลากหลาย เคารพสิทธิและความเป็นส่วนตัวของบุคคล ตลอดจนยึดมั่นในจรรยาบรรณและความเป็นอิสระของสื่อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนตามหลักสัปตริศธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.25) ทั้งนี้เพราะหลักสัปตริศธรรม 7 เป็นหลักที่ส่งเสริมให้บุคคลรู้จักพิจารณาเหตุและผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพิจารณาข้อมูล สถานการณ์ และการตัดสินใจทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม จึงอาจมีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรยุทธ ชะนิล (2566) ที่ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมตามหลักสัปตริศธรรม 7 เพื่อส่งเสริมความนิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการประยุกต์หลักสัปตริศธรรม 7 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.34) ขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D.= 0.28) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญกับองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางการเมือง ทั้งด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร การหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมือง นโยบาย และสื่อมวลชน ซึ่งมีส่วนต่อการรับรู้ข้อมูลและความสนใจทางการเมืองของประชาชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก สอนเนย, ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, ธนภฤต โพธิ์เงิน, การุณลักษณ์ พหลโยธิน และภุณท สลัดทุกซ์ (2568) ที่

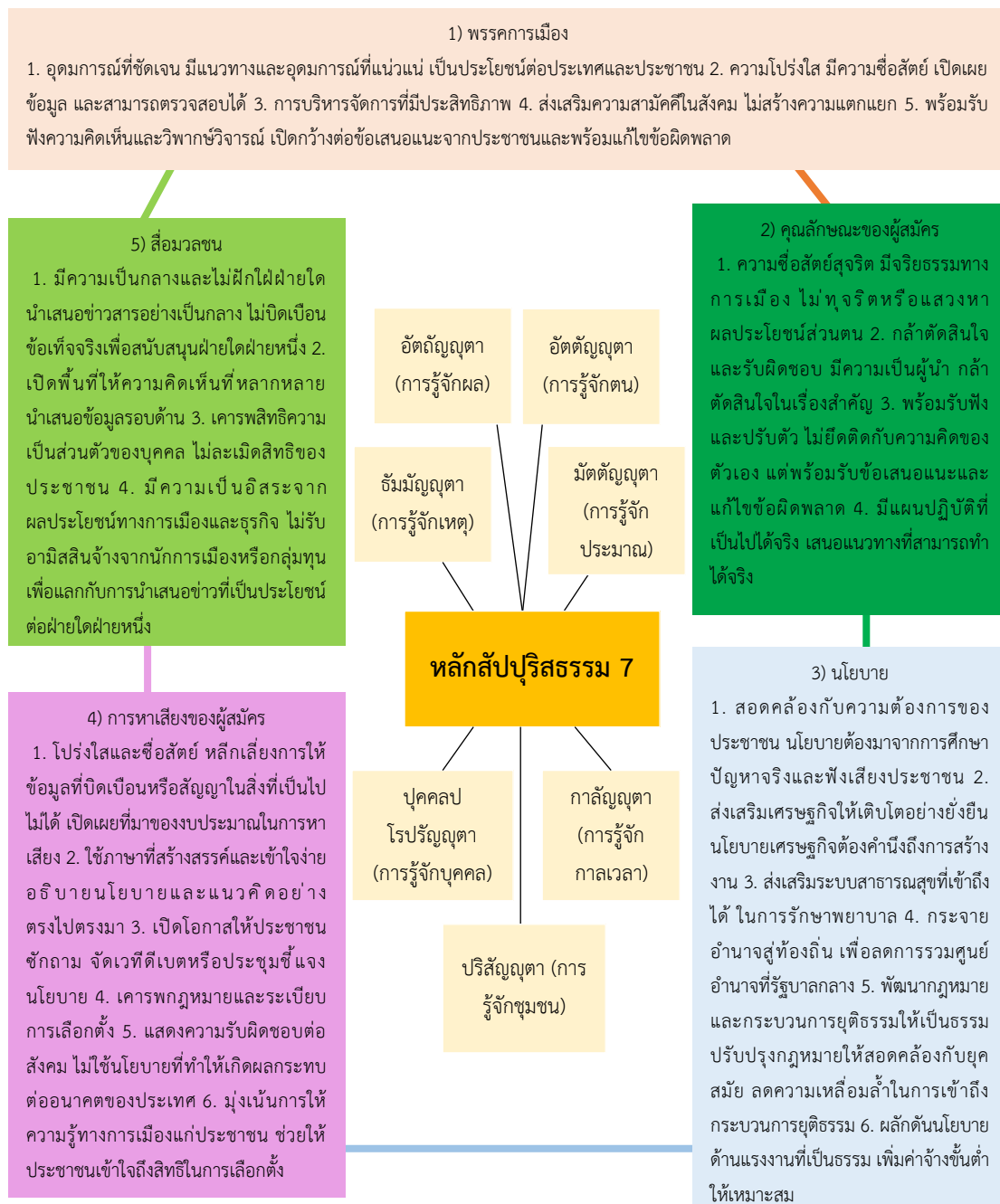
พบว่า ระดับการตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านพรรคการเมือง ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ด้านนโยบาย ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร และด้านสื่อมวลชน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสัปติสธรรม 7 กับปัจจัยการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .501$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักสัปติสธรรม 7 เป็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาเหตุและผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาลเวลา การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล ซึ่งสามารถนำมาประกอบการพิจารณาปัจจัยทางการเมือง ทั้งด้านผู้สมัคร พรรคการเมือง นโยบาย การหาเสียง และข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรยุทธ ชะนิล (2566) ที่ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างค่านิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้หลักสัปติสธรรม 7 พบว่า หลักสัปติสธรรม 7 ส่งผลต่อการสร้างค่านิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถร่วมกันพยากรณ์การสร้างค่านิยมในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นได้

3. แนวทางในการสร้างการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี ตามหลักสัปติสธรรม 7 พบว่า 1) ด้านพรรคการเมือง ควรเฝ้าติดตามการณ์และเป้าหมายที่ชัดเจน โปร่งใส และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม 2) ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร ควรมีความซื่อสัตย์ มีจริยธรรม มีความรู้ความสามารถ และรับผิดชอบต่อประชาชน 3) ด้านนโยบาย ควรสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 4) ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร ควรนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และ 5) ด้านสื่อมวลชน ควรนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง เป็นกลาง รอบด้าน และยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสร้างการตื่นตัวทางการเมืองเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายด้าน ทั้งพรรคการเมือง ผู้สมัคร นโยบาย การหาเสียง และสื่อมวลชน ซึ่งต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง โปร่งใส และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เมื่อบูรณาการกับหลักสัปติสธรรม 7 ซึ่งเน้นการรู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชน และรู้จักบุคคล จึงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของสวาท ฮาดถักดี (2565) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองตามหลักสัปติสธรรม 7 พบว่า ผู้นำทางการเมือง

ควรยึดหลักความถูกต้องและกฎหมาย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชน รู้จักบทบาทของตน บริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม ปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับเวลาและสถานการณ์ เข้าใจบริบทของชุมชน รับฟังปัญหาและความคิดเห็น ตลอดจนปฏิบัติต่อประชาชนอย่างเหมาะสม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการบูรณาการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมืองตามหลักสัปปริสธรรม 7

จากภาพองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การสร้างการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี สามารถดำเนินการโดยบูรณาการปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวทางการเมือง 5 ด้าน ได้แก่ พรรคการเมือง คุณลักษณะของผู้สมัคร นโยบาย การหาเสียงของผู้สมัคร และสื่อมวลชน เข้ากับหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้แก่ การรู้จักเหตุ การรู้จักผล การรู้จักตน การรู้จักประมาณ การรู้จักกาลเวลา การรู้จักชุมชน และการรู้จักบุคคล โดยมุ่งให้พรรคการเมืองและผู้สมัครมีความโปร่งใส รับผิดชอบ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม กำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน สื่อสารและหาเสียงด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และส่งเสริมให้สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง รอบด้าน และยึดมั่นในจรรยาบรรณ องค์ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นกรอบแนวทางที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมกับปัจจัยทางการเมือง เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี” ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย โดยรับฟังปัญหาและความต้องการของประชาชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และกำหนดนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
2. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลพบุรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดแนวทางส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้ง การใช้สิทธิ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ประชาชนในอำเภอโคกเจริญ
3. ปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอโคกเจริญ ควรนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการกำหนดแผนหรือกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเปิดพื้นที่ให้ประชาชนสะท้อนปัญหา ความต้องการ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน

4. สื่อมวลชนและผู้ผลิตสื่อในพื้นที่ ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและการเลือกตั้งอย่างถูกต้อง รอบด้าน และเป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านนโยบาย พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการสื่อสารและรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายต่อประชาชน รวมทั้งเปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

2. ด้านการหาเสียงของผู้สมัคร พรรคการเมือง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลพบุรี ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และเวทีสาธารณะสำหรับประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ซักถามเกี่ยวกับนโยบายของผู้สมัคร ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และกระบวนการเลือกตั้งแก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

3. ด้านพรรคการเมือง พรรคการเมืองและผู้สมัครรับเลือกตั้ง ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการสำรวจปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการกำหนดนโยบายและการสื่อสารนโยบายให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของประชาชนในอำเภอโคกเจริญ จังหวัดลพบุรี

4. ด้านสื่อมวลชน สื่อมวลชนและผู้ผลิตสื่อในพื้นที่ ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองแก่ประชาชนอย่างถูกต้อง รอบด้าน และเป็นธรรม โดยยึดหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการพิจารณาและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

คำรับรองและการเปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน

1. การเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนที่อาจมีอิทธิพลต่อการออกแบบ การดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล หรือการนำเสนอผลการวิจัย

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ

การทำวิจัยฉบับนี้ไม่มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ

3. คำรับรองเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล (Data Availability Statement)

ข้อมูลสามารถเปิดเผยได้ ไม่มีข้อจำกัดด้านจริยธรรม ความเป็นส่วนตัว หรือสิทธิในการเผยแพร่ข้อมูล

4. คำรับรองด้านจริยธรรมการวิจัย (Ethics Statement)

ไม่มี

5. แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย (Funding)

ใช้ทุนส่วนตัวในการทำวิจัยครั้งนี้

6. การระบุบทบาทของผู้มีส่วนร่วมตามหลัก CRediT

- Conceptualization (การคิดแนวคิดหลัก) • การคิดค้นหรือสร้างสรรค์แนวคิดหลักของงานวิจัย
- การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- Data Curation (การจัดการดูแลข้อมูล) • การบันทึก จัดระเบียบ ทำความสะอาด และบำรุงรักษาข้อมูลดิบ
- รวมถึงการดูแลรักษาสอร์สโค้ดของข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่อ
- Formal Analysis (การวิเคราะห์อย่างเป็นทางการ) • การนำเทคนิคทางสถิติ คณิตศาสตร์ หรือการคำนวณมาประยุกต์ใช้เพื่อวิเคราะห์และจัดการข้อมูล
- Funding Acquisition (การจัดหาทุนสนับสนุน) การแสวงหาและจัดหาเงินทุนสนับสนุนสำหรับโครงการวิจัยนั้นๆ
- Investigation (การดำเนินการวิจัย/การทดลอง) การดำเนินการกระบวนการวิจัย การทดลอง หรือการเก็บรวบรวมข้อมูลหลัก
- Methodology (การพัฒนา ระบุ หรือเลือกใช้วิธีวิทยา) การพัฒนาหรือออกแบบวิธีการวิจัย รวมถึงการสร้างแบบจำลองหรือโมเดลต่างๆ

- Project Administration (การบริหารจัดการโครงการ)• การบริหารจัดการและประสานงานกิจกรรมต่างๆ ในโครงการวิจัยเพื่อให้ดำเนินไปด้วยดี
- Resources (การจัดหาทรัพยากร)• การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ผู้ป่วย ตัวอย่างทดลอง สัตว์ทดลอง เครื่องมือคอมพิวเตอร์ หรือพื้นที่สำหรับการวิจัย
- Software (การพัฒนาซอฟต์แวร์)• การเขียนโปรแกรม พัฒนาซอฟต์แวร์ ออกแบบอัลกอริทึม หรือทดลองใช้โค้ดคอมพิวเตอร์
- Supervision (การกำกับดูแล/ที่ปรึกษา)• การควบคุมดูแลและให้คำปรึกษาแก่ทีมงาน รวมถึงการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลักของโครงการ
- Validation (การตรวจสอบความถูกต้อง)• การตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัย ไม่ว่าจะเป็นการทำซ้ำ การตรวจสอบผลการทดลอง หรือการสอบทานข้อมูล
- Visualization (การสร้างภาพข้อมูล)• การจัดเตรียม การสร้างสรรค์ หรือการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบภาพ กราฟ แผนภูมิ หรือแผนภาพ
- Writing – Original Draft (การเขียนร่างต้นฉบับ)• การเตรียม การเขียน หรือการนำเสนอเนื้อหาในร่างแรกของบทความวิจัย
- Writing – Review & Editing (การทบทวนและแก้ไขต้นฉบับ)• การทบทวนเนื้อหาอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ไขเพิ่มเติม หรือการปรับปรุงบทความ ทั้งในขั้นตอนก่อนและหลังการส่งวารสาร

เอกสารอ้างอิง

- กองบรรณาธิการ. (2567, 4 มิถุนายน). *ย้อนรอย 10 ปี รัฐประหาร 2557: ถอดบทเรียนทศวรรษที่หายไปภายใต้เผด็จการทหาร*. <https://www.the101.world/10-year-public-forum/>
- คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ. (2564). *ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ เรื่อง ผลการนับคะแนนเลือกตั้ง*. (อัดสำเนา).

- ธีรยุทธ ชะนิล. (2566). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสร้างค่านิยมสำหรับการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้สัปปุริสธรรม 7. *วารสารบัณฑิตศึกษาวิชาการ*, 1(4), 65–78.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1–90.
- สมนึก สอนเนย, ไพฑูรย์ โพธิ์สว่าง, ธนกฤต โพธิ์เงิน, การุณลักษณ์ พหลโยธิน และกฤษณ์ สลัดทุกข์. (2568). การตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งท้องถิ่นของประชาชนในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. *วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่*, 3(3), 408–428.
- สวาท ฮาดภักดี. (2565). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(1), 321–353.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2567). *ลพบุรี*. https://www.ect.go.th/ect_th/th/db_119_ect_th_download_308
- สุมาลี บุญเรือง. (2565). สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในระบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 4(3), 61–74.
- องค์การบริหารส่วนตำบลโคกเจริญ. (2566). *แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570*. (อัดสำเนา).
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis*. (3rd ed.). Harper & Row.